

Helhetslyftet – Slutrapport för insats Kombinationsutbildningar Lärcenter Falköping

AMIF 2022/20356811

Mariia Telepneva
Caroline Hagström
Lena Jansdotter Carlstedt

Datum: 2025-06-15

Dokumentnamn: Helhetslyftet – Slutrapport Skaraborgs Kommunalförbund

Kontaktperson: Namn, förvaltning, avdelning

Projektnummer: AMIF: Helhetslyftet, 20356811

Telefon: XXXX

E-post: XXXX@XXXX.se

Sammanfattning

Sammanfattning av Lärcenters insats i Helhetslyftet – Kombinationsutbildningar

Lärcenter deltog i Helhetslyftet som en naturlig fortsättning på ett tidigare Skolverksprojekt. Målet var att utveckla och stärka kombinationsutbildningar, där yrkesutbildning integreras med undervisning i svenska som andraspråk. Kombinationen visade sig effektiv för att öka deltagarnas språkkunskaper, anställningsbarhet och samhällsintegration.

Syften och mål

Vi ville, genom vår medverkan, starta nya utbildningar, utveckla metoder och sprida våra framgångsfaktorer. Med Helhetslyftets stöd kunde lärarnas kompetens höjas, samarbeten fördjupas, och deltagarnas väg till arbete stärkas.

Arbetsätt och organisation

Organisationen omfattade en ledningsfunktion och två projektledare som också är lärare. Arbetet fokuserade på att skapa strukturer för samverkan mellan språk- och yrkeslärare, APL-utveckling, samt kollegialt lärande. Metoder som NC:s didaktiska principer och SKAV-metoden användes aktivt.

Resultat

Även om exakt statistik saknas, har många deltagare gått vidare till jobb, särskilt inom industri, vård och kök. Kvalitativa effekter innefattar förbättrade språkkunskaper, ökad självförtroende och integration. En särskilt uppskattad insats var en 5-stegsmodell för SYV-stöd och ökad samverkan med arbetslivet.

Samverkan

Helhetslyftet möjliggjorde samarbete med sju andra kommuner samt det lokala näringslivet, SYV och AME. Kontakter och erfarenhetsutbyten skapade nya möjligheter, även om vi hade önskat mer samarbete med Arbetsförmedlingen.

Lärdomar och utveckling

Projektet gav viktiga erfarenheter om hur kombinationsutbildningar bör organiseras. Framgångsfaktorer inkluderar en stark skolledning, dubbelbemanning, tätt samarbete mellan SVA- och yrkeslärare och anpassad yrkessvenska. Utmaningar har bland annat varit svårigheter i att

hitta praktikplatser, i vissa fall tidsbrist för lärarsamverkan samt höga krav på språkutvecklande undervisning.

Framtid

Arbetsätten från Helhetslyftet kommer att leva vidare inom befintlig budget och organisation. Särskilt viktiga delar som kollegialt lärande, samverkan med branschen och anpassad pedagogik planeras att fortsätta.

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehåll	4
Inledning	5
Projekt mål för Helhetslyftet	5
Beskrivning av insatsen	7
Resultat	9

Inledning

Helhetslyftet, var ett projekt som pågick mellan september 2022 till och med maj 2025. Projektet var finansierat genom medel från Asyl- och migrationsfonden (AMIF) och projektägare var Styrelsen för folkhögskolorna i Västra Götalandsregionen med projektledning förlagd på Folkhögskoleförvaltningen. Syftet med projektet var att tillhandahålla ändamålsenliga utbildningar som var anpassade till målgruppens behov där målgruppen var tredjelandsmedborgare (medborgare i länder utanför EU/EES). De utbildningsinsatser som projektet innefattade skulle utgå från tanken om att kombinera yrkesstudier med studier i svenska och/eller andra förberedande insatser inför arbetslivet. Vidare var målet med Helhetslyftet att minska arbetslösheten och öka känslan av delaktighet i samhället hos tredjelandsmedborgare. Då det finns ett samband mellan hälsa, livssituation och möjlighet att ta till sig utbildning hade projektet även inkluderat insatser med hälsokommunikation och föräldrastöd för deltagarna i projektet.

Projektet genomfördes med partners från region, kommun och civilsamhälle i 17 kommuner i Västra Götaland och Halland. Projektpartners ansvarade för olika slags insatser för deltagarna, så som Nästa steg, Kombinationsutbildningar, Förberedande jobbspår kommun och Förberedande jobbspår folkhögskola. För att behålla en sammanhållen projekttidé fanns utöver projektledningen även samordnare för de olika insatserna som har koordinerat de olika delarna i projektet. Denna slutrapport syftar till att beskriva det arbete som Skaraborgs Kommunalförbund genomförde i Helhetslyftet, redovisa projektresultat samt lyfta fram utmaningar och vilka delar som kommer att tas med i det fortsatta arbetet.

Projekt mål för Helhetslyftet

Helhetslyftet hade tre framskrivna projekt mål för deltagarna samt för verksamheterna;

- 1) ökade kunskaper i svenska språket
- 2) ökad anställningsbarhet där individuella förutsättningar matchar arbetsmarknadens behov
- 3) utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för arbetet med integration.

I Kombinationsutbildningar har vi främst arbetat med projekt mål 1, 2 och 3 och beskriver vårt arbete med dessa mål i denna slutrapport för

Helhetslyftet. I projektet tog projektpartners fram en förändringsteori med mål uppdelat på organisation, ledning och medarbetare samt deltagare. Dessa har sedan följts upp utifrån ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där inrapportering skett genom kontinuerlig dokumentation, vilket i sin tur utgjort underlag i de diskussioner som genomförts på dialogmötena. Dialogmötena har skett mellan projektpartners och projektledning och syftat till att skapa reflekterande lärtillfällen. Systematiken och återkommande diskussioner har bidragit till att områdena nedan har kunnat utvärderas, utvecklas och bidragit till förbättrade arbetssätt.

Organisation

- Upparbetade samarbeten mellan organisationer i projektet.
- Metoder kring samarbete, samverkan och samordning.
- Insatserna är anpassade efter deltagarnas behov och förutsättningar samt samhällets kompetensförsörjningsbehov.
- Metodutveckling av kombinationsutbildningar.
- Metodutveckling av BIP samt SKAPA-verktyg för deltagare.

Ledning och medarbetare

- Ledning och medarbetare har ett långsiktigt perspektiv på kedjan av stöd och insatser för deltagarnas väg mot arbete.

Deltagare

- 60 % av deltagarna anger att insatsen inom Helhetslyftet har varit till hjälp för deras integration.
- 60 % av deltagarna har ökat sina förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden enligt BIP.
- 80 % av språkdeltagarna har förbättrat sina kunskaper i svenska enligt GERS eller SFI.

Beskrivning av Kombinationsutbildningar

Beskriv er insats i Helhetslyftet Kombinationsutbildning
Frågor att utgå från:

- Vad var bakgrunden till att ni var med i projektet?

På Lärcenter var vi med i ett Skolverksprojekt med syftet att utveckla kombinationsutbildningar. När projektet led mot sitt slut fick vi nys om Helhetslyftet som på ett naturligt sätt länkade i Skolverksprojektet. Vi anmälde då intresse för att vara med. Det sättet vi arbetar på inom Kombinationsutbildningarna stämmer väl överens med Helhetslyftets samtliga mål därför kändes det naturligt att vara med. Vi anser att kombinationsutbildningar är ett mycket lyckat koncept där vi utarbetat en väl fungerande organisation och metoder som vi därför ville fortsätta med.

- Vad ville ni uppnå eller bidra med?

På Lärcenter arbetar vi aktivt med att ha många olika kombinationsutbildningar och att ständigt utveckla dem. Genom stödet från Helhetslyftet kunde vi starta nya kombinationsutbildningar, stärka lärarnas kompetens samt utveckla samarbetet med andra kommuner som arbetar på liknande sätt. Vi ville sprida våra erfarenheter till andra samt öka projektets måluppfyllelse eftersom kombinationsutbildningar i hög grad leder till ökade kunskaper i svenska språket, ökad anställningsbarhet och därigenom en lyckad integration i samhället.

- Hur ser er organisation ut?
  - 10% Ledningsfunktion (Lena Carlstedt)
  - 20% lokal projektledare (Mariia Telepneva): rapportering av deltagare, rekrytering av deltagare, uppföljning efter genomförd insats, rapportskrivande, lärare på kombinationsutbildning
  - 20% lokal projektledare (Caroline Hagström): initiativtagare till samarbeten, ledare av kollegialt lärande både lokalt och bland de sju olika kommunerna, rapportskrivande, lärare på kombinationsutbildning.

- Hur arbetade ni med er insats i Helhetslyftet?

Vi har arbetat med att starta, utveckla och genomföra kombinationsutbildningar genom att:

- Vi har hittat bra strukturer och organisationer för varje utbildning i form av lyckad kombination av språk- och yrkesundervisningen beroende på vilken utbildningen det avser, schemaläggning utifrån de skiftande behoven samt utveckling av APL.
- Vi har kompetensutvecklat kollegor både internt och externt bl a genom ett kollegialt lärande vilket vi anser är en framgångsrik metod.
- Vi har utvecklat väl fungerande metoder utifrån de olika utbildningarnas behov.
- Vi har identifierat framgångsfaktorer för en lyckad utbildning.
- Vi har utarbetat ett koncept för studie- och yrkesvägledares insats och skraddarsytt kombinationsutbildningarna där vägen till jobb står i fokus.

Allt detta är gjort med huvudmålet att göra eleverna så anställningsbara som möjligt.

- Vilka nya arbetssätt eller modeller var tänkta att testa?

Nationellt Centrum för svenska som andraspråk har tagit fram ett material för utveckling av kombinationsutbildningar utifrån fem didaktiska principer, vilka har tillämpats:

1. Samarbete mellan yrkes- och SVA-lärare
2. Dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning
3. Från det konkreta till det abstrakta
4. Kognitivt utmanande undervisning
5. Ändamålsenliga bedömningar

En av metoderna som har visat sig vara effektiv är *SKAV-metoden* som utgår ifrån att identifiera ett problem (el. skav), i sin undervisning, tänka ut en lösning, testa lösningen i praktik och sedan diskutera det kollegialt.

- Har ni använt er av BIP och SKAPA? Om ja, på vilket sätt?

I vårt arbete som pedagoger har vi ett BIP-inspirerat förhållningssätt. Vi har dock inte arbetat aktivt med att utbilda vår personal i BIP eftersom det inte var en del av vår insats inom Helhetslyftet.

Resultat

Beskriv vilka resultat ni ser efter projektet, se projektmål ovan. Punkter att utgå från:

- Vilka kvantitativa mål uppnådde ni, till exempel hur många deltagare har gått vidare till studier/praktik/jobbb?

Tyvärr har vi ingen tillförlitlig statistik på hur många elever som deltagit i projektet som sedan har gått vidare ut i arbete. Det ser olika ut beroende på vilket yrke man har utbildat sig inom. Av de som utbildat sig inom industri, kock och vård är det väldigt många som är ute på arbetsmarknaden medan det har varit svårare för de som utbildat sig till barnskötare och lokalvårdare att komma ut i arbete.

Samtliga elever har dock gjort en stor personlig utveckling som gjort dem långt mer attraktiva på arbetsmarknaden än tidigare.

- Vilka kvalitativa mål uppnådde ni, till exempel hälsoeffekter?

Vad gäller de kvalitativa målen, att göra eleverna anställningsbara och att bli integrerade i samhället, hänvisar vi till de mjuka värdena i form av elevernas generellt lyckade APL, deras utvecklade språkkunskaper främst med avseende på yrkesspråket, många anställningar efter avslutad utbildning, större integration i samhället och ökad kännedom om hur systemen i Sverige fungerar. Våra insatser har inte bara nått TLM-deltagare som har varit ungefär en tredjedel av våra deltagare, utan även andra elever som står långt ifrån arbetsmarknaden.

- Hur uppnådde ni de mål som ni tänkt?

Vi har medvetet arbetat med dessa frågor integrerat i utbildningen:

- Vi har utvecklat en strukturerad SYV-insats bestående av 5 moduler där eleverna får hjälp med allt från cv-skrivande till anställningsintervju och kunskaper om hur arbetsmarknaden fungerar.
- Vi har haft kontakt med arbetsgivare genom regelbundna yrkesråd för att veta vilka krav arbetsgivaren ställer på arbetstagaren.
- Vi har haft god kontakt med APL-platserna och dess handledare för att ge de bästa förutsättningarna för våra elever på praktiken. Handledarutbildningarna i sin tur har rustat APL-handledarna med verktyg för att ta emot elever med svenska som andraspråk och hjälpa dem att utvecklas språkligt.

- Vi har utbildade språkombud på en del av våra APL-platser.
- God pedagogik och en trygg miljö i våra grupper leder till både en personlig, språklig och stor professionell utveckling.
- Hur har er organisation eller ert arbete förändrats för att uppnå dessa mål? Har ni använt er av nya arbetsmetoder? Ge exempel.

Vi har utvecklat vårt kollegium inom kombinationsutbildningar genom regelbundna strukturerade kollegiala utbildningsinsatser tack vare Helhetslyftet. Samarbete med andra kommuner med liknande uppdrag har varit en källa till inspiration och erfarenhetsutbyte. Materialet från *Nationellt Centrum för svenska som andraspråk*, som vi fortsätter att arbeta med, har utvecklat våra arbetsmetoder.

Organiseringen av enskilda kombinationsutbildningar har utvecklats under projektets gång genom att vi identifierat framgångsfaktorer och att dra viktiga slutsatser från det arbete som varit mindre lyckat.

- Hur var budgeten i relation till det arbete som ni ville utföra?

Den budget vi fick stämde väl överens med våra behov och de insatser vi har genomfört.

- Ge gärna exempel på citat från deltagare, bild om möjligt och framgångshistoria.

Citat från elever som har gått kombinationsutbildningar:

”Jag tycker kombination yrkes och svenska är jättebra för att de hjälper mycket oss för att förstå till de andra ämnena” VO-elev

”Jag tycker att det är bra, för att det ger chans att läsa både svenska och utbildning.” Barnskötarelev

”Jag lär mig svenska med arbete i förskolan. Jag tycker att det är bra, för att jag utvecklas mer” Barnskötarelev

”Det är bra för man ska klara båda samtidigt och man ska lära sig många saker.” Barnskötarelev

”Jag anser att vi fick mycket hjälp av mina två lärare. Nu känner jag mig mycket bättre med språket och matlagning för att språket är jätteviktigt. Man måste alltid försöka prata.” Kockelev

”Jag har fått utveckling i min svenska. Jag lärde mig många nya ord och fick talpraktik.” Intro-VO-elev

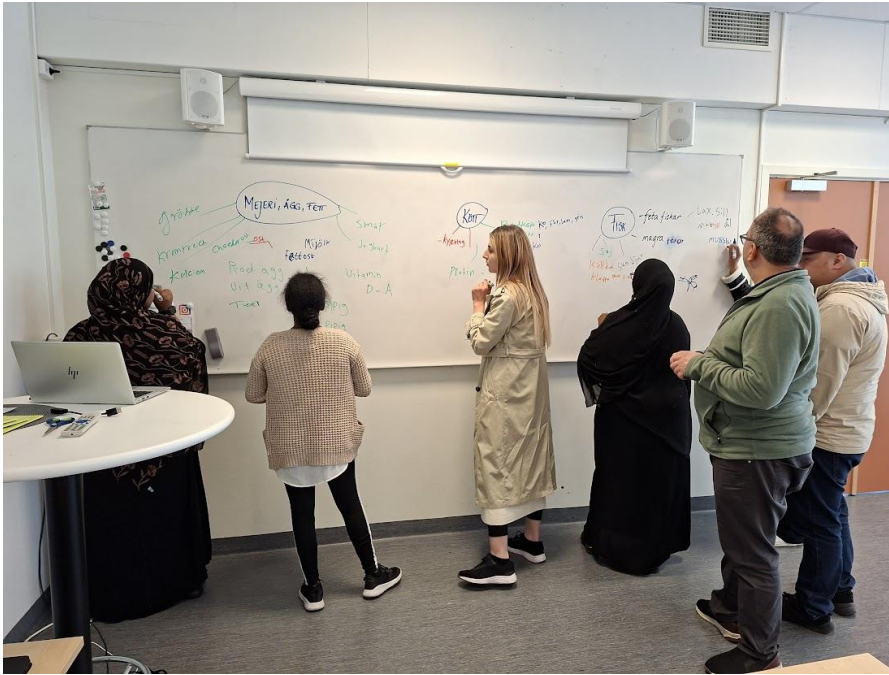
“Ja, det var en jättemycket bra kurs med många nya möjligheter och kunskaper. Jag har lärt mig jättemycket nya kunskaper, speciellt yrkessvenska” Intro-VO-elev

“Jag har lärt mig mycket och kunskaper som jag fick ska hjälpa mig i framtiden på jobbet.” Intro-VO-elev

“Jag har lärt mig mycket svenska och fått sommarjobb. Det var jättekul att jobba med äldre och jag kunde lära mig mycket från min handledare och annan personal.” Intro-VO-elev

Vi skulle kunna berätta om alla våra elever som allihop har gjort en fantastisk resa under utbildningens gång, men vissa har gjort en längre resa än andra:

Z kom som analfabet till Sverige och sedan tagit sig genom SFI, arbetat som lokalvårdare för att sedan starta studier på kombinationsutbildningen mot kock och delkurs 1 i SVA grund. Hen har under ett och ett halvt års tid engagerat sig mycket i sin utbildning och klarat av den men också delkurs 3 på SVA. Hen haft stor motivation då hen vet att en avklarad utbildning leder till jobb. Efter utbildningen var hen mycket eftertraktad som medarbetare i kommunens kök. Hen fick jobb direkt efter avslutad utbildning och har idag en tjänst inom resursen som kommer att övergå i tillsvidareanställning.

Elev A kom till vår utbildning och var ganska försynt, tyst och blyg. Hon var osäker på om hon skulle kunna gå utbildningen på grund av situationen i familjen. Hon övervägde att avsluta vid några tillfällen för att kunna finnas till hands för familjen lite mer, men valde ändå att fortsätta och lösa hemsituationen där partnern fick gå in och ta ett större ansvar. Under utbildningens gång har hon vuxit enormt som människa. Hon är idag glad, positiv, behärskar språket på ett framgångsrikt sätt och får mycket positiva omdömen från praktikplatsen. Nu är hon färdigutbildad, redo för arbetslivet och situationen i hemmet är betydligt mer jämställd. Det är en stolt, glad och självsäker person som snart kommer att arbeta inom sitt yrke.

Samverkan

Samverkan är en viktig del i Helhetslyftet och har utvecklats på olika sätt inom projektet. I denna del beskriver ni vilken samverkan som har krävts för att arbeta i de olika insatserna. Punkter att utgå från:

- Vilka har ni samverkat med och varför?

- Vi har samverkat med de andra sju kommunerna som arbetar med kombinationsutbildningar i projektet. Detta för att utbyta erfarenheter och lärdomar, att kollegialt lära tillsammans samt för att sprida våra framgångsfaktorer och erfarenheter. Det har gjort att vi har hittat andra att samverka med inom respektive utbildning vilket har varit oerhört värdefullt.
- Genom Helhetslyftets olika fortbildningsinsatser har vi knutit värdefulla kontakter samt fått idéer och inspiration.
- Vi har samverkat med det lokala näringslivet för att förbättra våra APL-platser, få inblick i vad som behövs för att vara anställningsbar,

ge möjligheter att få arbete och för att visa på vad våra elever verkligen kan.

- För vissa elever som av olika anledningar inte gör framsteg finns det möjlighet att träffa SYV på AME som hjälper till med att stärka deras valkompetens och hitta andra vägar. Här har samverkan fungerat på ett bra sätt. Personal på AME hjälper också till med marknadsföring av våra utbildningar bland sina deltagare, vilket är väldigt lyckat.
- Samverkan med SYV har bestått i ovan nämnda 5-stegsmodell. Lärarna jobbar vidare i grupperna med det som SYV introducerar.

- Vilka hade ni redan samverkan med och vilka har tillkommit?

Samverkan med de andra kommunerna inom kombinationsutbildningar har tillkommit genom Helhetslyftet och vi tror att den kommer att leva kvar i framtiden.

Andra typer av samverkan har stärkts och fördjupats med hjälp av Helhetslyftet.

- Hur har ni arbetat med gemensamma mål för att uppfylla projektets mål?

Helhetslyftet har haft tre framskrivna projektmål för deltagarna samt för verksamheterna.

1) ökade kunskaper i svenska språket

2) ökad anställningsbarhet där individuella förutsättningar matchar arbetsmarknadens behov

3) utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för arbetet med integration.

Dessa mål stämmer väl överens med målen för våra utbildningar och är grunden för ett lyckat arbete hos oss. Vårt sätt att arbeta med dessa mål har vi beskrivit ovan.

- Vem har haft yttersta ansvaret för att samverkan ska fungera?

Det yttersta ansvaret ligger på ledningen, i detta fall Lena Jansdotter Carlstedt.

- Finns det aktörer som ni skulle önskat samverka med mer och varför? T ex Arbetsförmedlingen.

En större samverkan med arbetsförmedlingen hade varit önskvärt, men det gick inte att få till enligt vår ledning.

- Vilka delar av den samverkan som har funnits inom projektet kommer att leva vidare efter projektet? Kommer den samverkan att formaliseras genom till exempel avtal (ex lokal överenskommelse) eller liknande (ex yrkesråd)?

Samverkan med de andra kommunerna kommer att fortsätta utifrån behov, men inte strukturerat på detta sätt som vi nu gjort. Övrig samverkan lever vidare på ett liknande sätt, förmodligen inte genom avtal eller dylikt.

Erfarenheter och implementering

Vilka erfarenheter tar ni mer er från projektet? Punkter att utgå från:

- Vilka nya arbetssätt, metoder, förhållningssätt, rutiner som gynnar tredjelandsmedborgare har utvecklats i er verksamhet? Fundera över delar inom organisationen och också relaterat till övriga samverkansparter.
- Vilka framgångar, lärdomar har ni fått under projektet?

Våra insatser riktar sig inte enbart mot tredjelandsmedborgare och vi ämnar fortsätta på det sättet som vi arbetar nu.

Kollegialt har vi tagit fram följande framgångsfaktorer som har vuxit fram ur det ständiga utvecklingsarbetet utifrån våra lärdomar.:

Organisation

- Skolledning som ger rätt förutsättningar och stöttar och ger den tid som behövs för både undervisning och förberedelse. Tid för dubbelbemanning.
- Vissa lektioner måste vara dubbelbemannade (olika många lektioner beroende på vilken utbildning det rör)
- Tid för planering och samarbete måste finnas
- Inte för stora grupper
- Sträva mot full CSN utan SVA
- Det är bra om SVA-läraren har erfarenhet av och vet vad som krävs i yrket. Intresse för yrket bör finnas.
- Så få lärare som möjligt involverade i varje grupp. Sträva mot att ha samma lärare kring elevgruppen under hela utbildningen.

Antagning

- Lärare involverade i antagningsprocessen.
- Information och möte med eleverna när de blivit antagna innan utbildningsstart.
- Yrkesintroduktion på SFI och SVA-grund i ett tidigt skede, så att elever blir motiverade att så småningom söka.

Samarbete

- Tätt samarbete mellan SVA-lärare och YRK-lärare
- Samarbete med SYV och specialpedagog

APL

- APL-uppgifter till eleverna där de får koppla ihop teori och praktik.
- Utbildade, trygga, intresserade handledare på APL, som har gått Skolverkets handledarutbildning och fått verktyg för att ta emot elever som går en kombinationsutbildning.
- Bra samarbete och kontinuerlig kontakt med branschen. Branschen har möjlighet att påverka innehållet i utbildningen.
- APL två gånger i veckan i stället för praktikperioder för elever på en lägre språknivå. (Lokalvård, Introduktion Vård och Omsorg)
- APL fyra dagar i veckan och en dag i skolan för återkoppling, under sex veckor per termin (Kock-utbildning)

Kompetensutveckling

- Tid för kontinuerlig kollegial fortbildning. NC-material (de fem didaktiska principerna)

Pedagogik

- Relationsskapande pedagogik
- Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt som grund i arbetet i kombinationsutbildningen.
- Flexibilitet och lyhördhet
- Lärarnas mål bör hela tiden vara att eleverna ska bli anställningsbara, det vill säga kunna det språk som behövs för yrket. Undervisningen bör inte vara klassisk utan ska anpassas, vilket kan leda till att eleverna inte alltid kan få betyg i SVA lika snabbt.
- Se och fokusera på elevernas erfarenheter. Inte ha bristperspektiv.
- Egentillverkat material som är anpassat till elevernas språkliga nivå. Böcker finns inte alltid.
- Integrerade kursmål. Eleverna bedöms utifrån både SVA-mål och yrkesmål.
- Metodrum där praktiska moment kan utföras

- Att yrket är efterfrågat på arbetsmarknaden, vilket ger eleverna hög motivation. Lärarna bör hela tiden påminna om detta.

SVA

- Eleverna behöver generellt längre tid för sina kurser i SVA (jämfört med allmänna ämnen)
- Alla elever i gruppen läser SVA tillsammans oavsett vilken delkurs de går. En utmaning för läraren, men något som gynnar eleverna.
- SVA-undervisningen bör utgå ifrån det material som eleverna arbetar med på yrkeslektionerna och på praktiken.

Yrkessvenska

- Mycket stöttning vad gäller att prata, prata och att åter prata.
  - Yrkessvenska där man arbetar med begrepp och språk som finns på arbetsplatsen. Den bör utföras av SVA-lärare.
- Vilka misstag har ni lärt er av för att kunna utveckla ert arbete?

Kollegialt har vi även tagit fram följande utmaningar som har identifierats:

- Att skaffa praktikplatser och utbildade handledare tar tid och det kan vara svårt att hitta. Det finns många elever ute varje vecka under hela utbildningstiden. Vissa utbildningar (lokalvård) skulle gynnas av en samordnande funktion för detta.
- Handledare ska ha tid för handledning med eleverna.
- Fler gemensamma lektioner behövs där yrkeslärare och språklärare arbetar tillsammans, i vissa utbildningar.
- Tidsbrist vad gäller tätare samarbete mellan yrkeslärare och SVA-lärare i vissa utbildningar.
- Större samarbete mellan lärare, handledare och branschen.
- Att hinna stötta handledare och hinna följa upp elevernas praktik.
- Vid en ny utbildning har lärare inte erfarenhet av denna utbildningsform.
- För långa arbetspass då eleverna inte orkar. Begränsa dagen till att sluta kl. 14.30. (Lokalvård).
- Texter som är anpassade för SVA-elever, där innehållet är utmanande men språket är lätt att förstå.

- Många yrkesämnen har ett abstrakt innehåll som kräver att eleverna behärskar många svåra begrepp. Kurslitteraturen ligger många gånger på för hög nivå. Det är en utmaning för pedagogen att förmå plocka fram det viktigaste, skala av och att göra om texten till begriplighet.
- Många ämnen ingår i yrkesutbildningen, varför man kan behöva se över vilka ämnen som är nödvändiga. Det finns ingen skyddad yrkestitel och därmed heller inga krav på vilka ämnen som måste ingå i utbildningen.
- Yrkeslärare i kombinationsutbildningar behöver ha förståelse för ”SVA-problem” och inte känna att det läggs på dem utan att de vill.
- Det tar tid att göra all undervisning språkutvecklande, vilket eleverna behöver.
- Antagningsprocessen är i vissa fall för komplicerad.
- Det är svårt att hitta andra skolor att samarbeta med för att kunna utbyta erfarenheter. Framst inom Lokalvårdsutbildningen.
- Det är svårt och tar tid att skriva CV, personliga brev och att söka jobb för eleverna.

*****

- Vilka organisatoriska och budgetmässiga förutsättningar behöver ni för att kunna arbeta med eventuella nya arbetssätt som framkommit?

Vårt framtida arbete kommer att rymmas inom vår budget och vår organisation, som det ser ut idag.